

ชื่อวิทยานิพนธ์	: ศึกษาความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังของ วัดสระบัวแก้ว บ้านวังคูณ ตำบลหนองเม็ก อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
ผู้วิจัย	: นางนิลุบล น้อยวงษ์
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต, ดร. พธ.บ.(ศาสนา), ศศ.ม. (ปรัชญา), Ph.D. (Soc.Sci.) : ผศ.ดร. โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ ป.ธ.๗, พธ.บ. (ปรัชญา), M.A.(Bud.), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) : ดร.ประยูร แสงใส, ป.ธ.๔.,พ.ม., พธ.บ., M.A., (Ed.) P.G.Dip. in Journalism, Ph.D. (Ed.)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๕ / มีนาคม / ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตรกรรมฝาผนัง ในประเทศไทยกับพระพุทธศาสนา เพื่อความเชื่อที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังวัดสระบัวแก้ว บ้านวังคูณ ตำบลหนองเม็ก อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังวัดสระบัวแก้วต่อชาวบ้านวังคูณ ตำบลหนองเม็ก อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น และนำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลทางวิชาการด้านจิตรกรรมฝาผนัง เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพจากเอกสารตลอดจนสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษา จิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีจุดประสงค์เพื่อเป็นการสอนธรรมะแก่บุคคลโดยผ่านกระบวนการภาพหรือการเขียนตามฝาผนัง ลิ่มหรือโบสถ์ ทั้งนี้ โดยสอดแทรกหลักพุทธธรรมต่างๆ ไว้ซึ่งขึ้นอยู่กับช่างผู้เขียนจะนำมาเขียน เช่น ความสันโดษ ความกตัญญู หลักการปกครอง แต่จะไม่นิยมอธิบายเป็นภาษาคำพูดที่ยาวจะกล่าวเพียงสั้นๆ ว่าภาพแต่ละภาพสื่อสารถึง

ความรู้สึกชีวิตจิตใจและความเป็นไทย ที่มีความอ่อนโยน ละมุนละไม สร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนได้ลักษณะประจำชาติ มีลักษณะประจำชาติที่มีลักษณะ และรูปแบบเป็นกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณ เนื้อหาที่เขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตพุทธ พุทธประวัติ

ทศชาติชาดก ไตรภูมิ วรรณคดีและชีวิตไทย พงศาวดารต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการสั่งสอนศีลธรรม ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา แสดงวิถีชีวิตคนในท้องถิ่นให้ความรู้ ให้คติ เตือนใจ และความเพลิดเพลน ทำให้คนดูเกิดอรรถรสและจินตนาการซึ่งต่างไปจากการฟัง

จิตรกรรมฝาผนังวัดสระแก้ว บ้านวังคูน จัดได้ว่า เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าในด้านต่างๆ คือ คุณค่าด้านคติธรรม เช่น สอนให้คนรู้จักประกอบกรรมดีละเว้นจากกรรมชั่ว สอนให้รู้จักการเสียสละสิ่งของเป็นสาธารณะประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ตัวหรือเอารัดเอาเปรียบต่อสังคม ไม่ทำลายคนอื่น รู้จักการปกครองตนเองอย่างมีคุณธรรมตามหลักทศพิธราชธรรมในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก นอกจากนั้น บุคคลพึงรู้จักถึงคุณค่าต่อประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง เช่น ประเพณีทำบุญหะเหวด บุญเข้าพรรษา บุญออกพรรษาและบุญกฐิน เพื่อเสริมสร้างความคิดให้แก่นคน และช่วยเหลือจรรโลงสังคมชาวพุทธให้อยู่เย็นมั่นคง คุณค่าต่อสังคมและชุมชนบ้านวังคูน คือ ทำให้ชาวบ้านรู้จักรักใคร่สมัครสมานสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันในการทำบุญแต่ละอย่างนั้น ทำให้ชาวบ้านรู้จักคุณค่าด้านสุนทรียภาพ เช่น ภาพสวยงามวิจิตรแฝงด้วยคติธรรมต่างๆ สอนใจแก่ผู้ได้เข้าไปดูชมและมีคุณค่าต่อจิตใจเป็นอย่างยิ่ง

Thesis Title : An analytical study of Buddhism Belief as found in the Mural of Wat Sra Bua knew, Ban WangKoon villagers, Nongmek sub-district, Nong Song Hong district, Khon Kaen province.

Researcher : Mrs. Nilubon noywong

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committees

: Phrakhrusuwithanpathanapandit, B.A. (Religion), M.A. (Phil.), Ph.D. (Soc.SC.)

: Assist. Prof. Dr. Sowit Bamrungphak, Pali VII, B.A. Phil.), M.A. (Bud.), Ph.D. (Bud.)

: Dr. Prayoon Saengsai (Pali IV, B.A., M.A. (Ed.), P.G. Dip. In Journalism, Ph.D.(Ed.)

Date of Graduation : 29 / March / 2013

ABSTRACT

The objectives of thesis were to study the general knowledge of Murals, the background, belief appeared on the murals at Wat sra Bua Kaew, and the values of murals reflected on the ways of life of Wongkun villagers at Tambon Nongmek, Nongsonghong district, khon kaen province. It was qualitative research by collecting data from documents and interview with samples and then the result would analysed as descriptive.

The result of research was found that the murals in Thailand had a long history by having only purpose of teaching Dhamma to people though image process or drawing on the walls of churches. In order that, Buddhadhamma would be intervened in those image, which were dependent on the drawers such as; the contentment, the gratefulness, and the rule of government, but never explained with the long speech and said with the short saying to present what each images meaning communicated to.

Thai people's feelings, life styles and minds were very gentle, tender, and creative inherited from the past until getting the national characteristics. The ancient drawers had their own process of creating characters and forms. Most of contents were the stories as follows; Buddha in the past, History of lord Buddha, jataka of Ten Births, Tai-phum (Tree Worlds), literature and Thai's life, and many annals. These mentioned stories were tools to teach the morality, memorable Buddhist doctrine, and also entertained people by beautiful wording and imagination as different from listening.

The murals at Wat Sra Bua Kaew were found that they had values in many ways as follows; value of Buddhist doctrine such as: Teach people know how to make merit and avoid to do bad thing, how to sacrifice something to the public benefit without selfishness or taking advantage to society, do not harm others, know how to govern oneself following the king's ten doctrines in the story of Mahavesantara Jataka. Besides these, one should know the values of one's own local tradition and culture such as; Pawes Making-merit Tradition, Making-merit on Buddhist Len Day, and Making-merit on Kathin (the annual robe offered to the monks who dwelled in the monastery) in order to promote one's own goodness and sustain the Buddhist society live strongly. The values to society and Wang-kun villagers were to make them love each other, have harmony to make merit in each occasion together, and know the value in the way of arts and appreciation such as; beautiful murals with Buddhist doctrines had been taught the visitors' minds and had most of spiritual valuers.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความมีเมตตาธรรมและความปรารถนาดีจากท่าน พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต, คร. ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองอธิการบดี และคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดร.ประยูร แสงใส และผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดี คณะ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ดูแลในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาวิชาการและเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความอนุเคราะห์ในด้านวิชาการและการจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีพร้อมคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้กำลังใจ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ขอขอบคุณ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น ที่ได้เมตตาในการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ และแนะนำเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่และบุคลากรห้องสมุดวิทยาเขตขอนแก่น ที่ได้เอื้อเฟื้อตำรา วิทยานิพนธ์ หนังสือ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้อนุเคราะห์ด้วยดีมาตลอดในการค้นคว้า ข้อมูลต่างๆ ขอขอบคุณท่านเจ้าอาวาสวัดสระบัวแก้ว และชาวบ้านผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ จิตกรรมฝาผนังวัดสระบัวแก้ว ที่จะลืมไม่ได้ คือ ครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยให้กำลังใจเพื่อให้งานวิจัยนี้สำเร็จ

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอตั้งจิตอธิษฐานน้อมนำเอาเอาความดีทุกประการในการทำวิทยานิพนธ์นี้ ขอถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และบูชาคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ของข้าพเจ้าทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้จนกระทั่งข้าพเจ้าได้เข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

นางนิลุบล น้อยวงษ์

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖